

**ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ГАЗРЫН
2022 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН**

2022 оны 12 дугаар сарын 09-ний өдөр

Сайншанд

№	Стратеги төлөвлөгөө болон үндэслэж байгаа бусад бодлогын баримт бичиг, хууль тогтоомж	Төсөв	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин	Хүрсэн түвшин буюу хэрэгжилт /хүрээгүй бол тайлбар/	Гүйцэтгэл-ийн хувь
Нэг. Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан зорилт, арга хэмжээ							
1.1.	Атрын IV аяныг хэрэгжүүлж орон нутгийн онцлогт тохирсон газар тариалангийн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх замаар хүн амын төмс, хүнсний ногооны хангамжийг тогтвортой өсгөнө.	ОНТ, бусад	Хүнсний ногооны хангамжийн өсөлтийн хувь	Төмс-1.8%, хүнсний ногоо-1.9%	Төмс-2.0%, хүнсний ногоо-2.0%	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамнаас 80% хөнгөлөлттэй үнээр олгосон давхардсан тоогоор 11 нэр төрлийн хүнсний ногооны үрийг 14 суманд, 2 тн төмсний үрийг “Мөнх-Ашиг” хоршоо, “Оюун шанд” ХХК-д нийлүүлж, үрийн хангамжийг 2,57 хувиар тариалалтыг 3,1 хувиар нэмэгдүүлсэн. Айраг, Даланжаргалан, Замын-Үүд, Өргөн, Сайншанд, Иххэт сумд 22 иргэнд 99,59 га газрыг тариалангийн зориулалтаар эзэмшүүлэн дэмжлэг үзүүлсэн. Засгийн газраас хэрэгжүүлсэн 3 хувийн хүүтэй хөнгөлөлттэй зээлд 4 иргэн, 1 хоршоо хамрагдаж 69,6 сая төгрөг, Сайхандулаан, Мандах, Хатанбулаг сумд "Хоршоо хөгжүүлэх сан"-гаас 3 иргэнд 55.0 сая төгрөг, нийт 124,6 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээлийг олгосон. Хүнсний ногоо тарих, боловсруулах хөнгөлөлттэй зээл авах хүсэлт ирүүлсэн 14 сумын 338 иргэн, 32 аж ахуйн нэгжийн хүсэлт, мэдээллийг Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яаманд уламжилж, зээлийн шаардлага хангасан 4 иргэн, 1 хоршоо 69.6 сая төгрөгийн зээлийг арилжааны банкаар дамжуулан авсан. “Хөгжлийн шийдэл” ТББ, арилжааны 5 банктай хамтран хөнгөлөлттэй	100%

						зээл, хамрагдах боломж, анхаарах асуудлын талаар 1 удаагийн сургалт, хэлэлцүүлгийг зохион байгуулж, 22 тариалан эрхлэгч танхимаар, цахимаар 10 сумын 17 иргэн хамрагдаж мэдээлэл авсан. Гадаад, дотоодын хөнгөлөлттэй зээлийн талаарх мэдээллийг 16 төрийн байгууллага, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр (DTV) давхардсан тоогоор 14864 иргэдэд хүргэсэн.	
1.1.1	Газар тариалан эрхлэгчдийг сургаж дадлагажуулах мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх, хүний нөөцийг бэхжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах	1.0	Арга хэмжээ, оролцогчдын тоо	Арга хэмжээ 3, оролцогчдын тоо-150	Арга хэмжээ 4, оролцогчдын тоо-150	Аймгийн тариалан эрхлэгчдийг чадавхжуулах, мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх ажлын хүрээнд "Дэлхийн зөн Монгол" Олон улсын байгууллагын "Гамшигт тэсвэртэй орон нутаг" төсөл, "Монгол ногоо" төсөл, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамтай хамтран 3 удаагийн танхимын сургалт, 3 удаагийн цахим сургалт, 1 удаагийн туршлага солилцох аялал зохион байгуулан давхардсан тоогоор нийт 297 тариаланчийг хамруулсан. Аймгийн Политехник коллежийн хүлэмжийн аж ахуй, жимс жимсгэнэ, фермерийн аж ахуйн мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх ангийг 25 суралцагч амжилттай төгсөж, шинээр 35 суралцагч элссэн.	100%
1.1.2	Уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох шинэ сортын үрийг үржүүлэн хангамжийг нэмэгдүүлэх	5.0	Сортын тоо (тарвас), Үрийн хангамжийн өсөлтийн хувь	Сортын тоо /амтат гуа-1/, Үрийн хангамжийн өсөлтийн хувь- 2.17	Сортын тоо-1, Үрийн хангамжийн өсөлтийн хувь- 2,5%	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамнаас 80 хувийн хөнгөлөлттэй үнээр давхардсан тоогоор 11 нэр төрлийн хүнсний ногооны үрийг 14 суманд, 2 тн төмсний үрийг "Мөнх-Ашиг" хоршоо, "Оюун шанд" ХХК-д олгон нийлүүлж, үрийн хангамжийг 2,57 хувиар, тариалалтыг 3,1 хувиар нэмэгдүүлсэн. Шинээр солонгосын бууцай, байцаа, салат навчны 3 төрлийн сортын үрийг сумдад тариалан туршин, тарвас, амтат гуаны 2, эртийн байцааны 1, сонгино 1, тарвасны 1, сармис 1, бууцай 1, гүзээлзэгэнэ 1, чавганы 40 ширхэг суулгац, нийт 9 төрлийн сортыг шинээр туршиж, амтат гуаны 2 сортыг ирээдүйтэй сортоор батлуулахаар холбогдох газарт хүргүүлсэн. Хүнсний ногоо, модны үр үйлдвэрлэлийн ажлын хүрээнд сухай 100 кг төл, тарвас 13 кг амтат гуаны 13 кг үрийг	100%

						Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны дэргэдэх “Монгол ногоо” төсөлд нийлүүлсэн ба 2023 онд Сэлэнгэ аймаг, НҮБ-ын Хүнс, хөдөө аж ахуйн байгууллагад тус тус үр нийлүүлэх гэрээ байгуулсан.	
1.1.3	Өрхийн тариалангийн үйлдвэрлэлд дэмжлэг үзүүлэх замаар хамгаалагдсан хөрсний тариалалтыг нэмэгдүүлэх	30.0	Нэмэгдэх талбайн хэмжээ (м2)	Тариалалтад ашиглагдаж буй талбайн хэмжээ-9941 (м2)	Нэмэгдэх талбайн хэмжээ- 150 (м2)	Газар тариалангийн чиглэлээр 217 өрх, 23 аж ахуйн нэгж, байгууллага үйл ажиллагаа явуулдаг. Эдгээр иргэн, аж ахуйн нэгжүүд нь төмс 25,8 га, хүнсний ногоо 63,2 га, малын тэжээл 33,9 га, жимс, жимсгэнэ 15,2 га, нийт 136 га талбай, бага оврын трактор 72, үрлэгч 5, ухагч 3, 37 га-ын дуслын усалгааны систем, 900 м2 өвлийн хүлэмж 2 ш, 10520 м2 зуны хүлэмж 65 ширхэг, 950 тоннын багтаамж бүхий 22 зорийг үйл ажиллагаандаа ашиглаж, урьд оноос тариалангийн талбайн хэмжээ 29%, зорийн хангамж 5,5%, хамгаалагдсан хөрсний тариалалт 579 м2-аар нэмэгдсэн. Сайхандулаан, Мандах, Хатанбулаг сумд “Сум хөгжүүлэх сан”-гаас газар тариалан эрхлэх 3 иргэнд 55.0 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээл, Айраг, Даланжаргалан, Замын-Үүд, Иххэт, Өргөн, Сайншанд, Иххэт сумд 14 иргэнд 93,46 га газрыг тариалангийн зориулалтаар эзэмшүүлэн дэмжлэг үзүүлсэн.	100%
1.1.4	Газар тариалан эрхлэгчдийг хөнгөлөлттэй зээл, гадаад, дотоодын төсөл хөтөлбөрт хамруулан дэмжих замаар үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх,	50.0	Хөнгөлөлттэй зээлд хамрагдсан иргэдийн тоо	Хөнгөлөлттэй зээлд хамрагдсан иргэдийн тоо-3	Хөнгөлөлттэй зээлд хамрагдсан иргэдийн тоо-5	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамнаас 80% хөнгөлөлттэй үнээр олгосон давхардсан тоогоор 11 нэр төрлийн хүнсний ногооны үрийг 14 суманд, 2 тн төмсний үрийг “Мөнх-Ашиг” хоршоо, “Оюун шанд” ХХК-д нийлүүлж, үрийн хангамжийг 2,57 хувиар тариалалтыг 3,1 хувиар нэмэгдүүлсэн. Айраг, Даланжаргалан, Замын-Үүд, Өргөн, Сайншанд, Иххэт сумд 22 иргэнд 99,59 га газрыг тариалангийн зориулалтаар эзэмшүүлэн дэмжлэг үзүүлсэн. Засгийн газраас хэрэгжүүлсэн 3 хувийн хүүтэй хөнгөлөлттэй зээлд 4 иргэн, 1 хоршоо хамрагдаж 69,6 сая төгрөг, Сайхандулаан, Мандах, Хатанбулаг сумд “Хоршоо хөгжүүлэх сан”-гаас 3 иргэнд 55.0 сая төгрөг, нийт 124,6 сая төгрөгийн	100%

						хөнгөлөлттэй зээлийг олгосон. Хүнсний ногоо тарих, боловсруулах хөнгөлөлттэй зээл авах хүсэлт ирүүлсэн 14 сумын 338 иргэн, 32 аж ахуйн нэгжийн хүсэлт, мэдээллийг Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яаманд уламжилж, зээлийн шаардлага хангасан 4 иргэн, 1 хоршоо 69.6 сая төгрөгийн зээлийг арилжааны банкаар дамжуулан авсан. "Хөгжлийн шийдэл" ТББ, арилжааны 5 банкттай хамтран хөнгөлөлттэй зээл, хамрагдах боломж, анхаарах асуудлын талаар 1 удаагийн сургалт, хэлэлцүүлгийг зохион байгуулж, 22 тариалан эрхлэгч танхимаар, цахимаар 10 сумын 17 иргэн хамрагдаж мэдээлэл авсан. Гадаад, дотоодын хөнгөлөлттэй зээлийн талаарх мэдээллийг 16 төрийн байгууллага, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр (DTV) давхардсан тоогоор 14864 иргэдэд хүргэсэн.	
1.2.	Мал аж ахуйн гаралтай түүхий эдийг бэлтгэх, боловсруулах, нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг дэмжих замаар малчид, иргэдийн орлогыг нэмэгдүүлнэ.	-	Үзүүсэн дэмжлэгийн тоо, нэмэгдсэн ажлын байрны тоо	10,6	12,7	Гурилан бүтээгдэхүүний цех 42, мах, махан бүтээгдэхүүний үйлдвэр, цех 6, сүү, сүүн бүтээгдэхүүний цех 3, савласан усны 12 цех, өндөгний 1 аж ахуйн нэгж үйл ажиллагаа явуулдаг. Алтанширээ сумын "Хоршоо хөгжүүлэх сан"-гаас мал чанаржуулах, махыг үйлдвэрийн аргаар бэлтгэх чиглэлээр 1 хоршоонд 80,0 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээлийг олгон дэмжлэг үзүүлсэн. "Солид Партнерс групп" ХХК нь төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд Дорноговь аймагтай хамтран "Монгол тэмээ Дорноговь" төслийг хэрэгжүүлэн ингэний сүүг боловсруулан хуурай сүү, молоко зэрэг эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэн экспортлох үйлдвэрийг Замын-Үүд суманд, үйлдвэрт шаардагдах ингэний сүүг цуглуулах эрчимжсэн фермерийг Мандах, Хатанбулаг, Улаанбадрах, Хөвсгөл, Сайншанд сумдад байгуулахаар малчид, иргэдэд танилцуулга мэдээллийг хүргэсэн. Хүн амын махны хэрэгцээг 100 хувь, сүү, сүүн бүтээгдэхүүн 76,3 хувь, өндөгний 60 хувь, гурилан бүтээгдэхүүний 5,4 хувь, төмс, хүнсний ногооны 10,7 хувийг орон нутгаасаа хангадаг.	90%

						Урьд оноос мах 2.2%, сүү, сүүн бүтээгдэхүүн 0.2%-иар, гурилан бүтээгдэхүүн 0.2%-р тус тус өссөн. Монголын арьс, ширний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн эрхтэй 45 төлөөлөгч, мал аж ахуйн гаралтай түүхий эд бэлтгэн нийлүүлэгч 19 хоршоо 14 суманд ажиллан, 2020-2021 онд үндэсний томоохон үйлдвэрүүдэд хонь, тэмээний ноос бэлтгэн нийлүүлсэн 14 сумын давхардсан тоогоор нийт 6085 малчин, мал бүхий өрхөд 2084,71 сая төгрөгийн урамшууллыг олгосон.	
1.2.1	Гол нэрийн зарим хүнсний бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг дэмжиж хүн амын хүнсний хангамжийг нэмэгдүүлэх.	30.0	Мах, сүү, гурилан бүтээгдэхүүн ий хангалтын өсөлтийн хувь	6.1	Мах, сүү, гурилан бүтээгдэхүүний хангалтын өсөлтийн хувь-0.1	Гурилан бүтээгдэхүүний цех 42, мах, махан бүтээгдэхүүний үйлдвэр, цех 6, сүү, сүүн бүтээгдэхүүний цех 3, савласан усны 12 цех, өндөгний 1 аж ахуйн нэгж үйл ажиллагаа явуулдаг. Алтанширээ сумын "Хоршоо хөгжүүлэх сан"-гаас мал чанаржуулах, махыг үйлдвэрийн аргаар бэлтгэх чиглэлээр 1 хоршоонд 80,0 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээлийг олгон дэмжлэг үзүүлсэн. "Солид Партнерс групп" ХХК нь төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд Дорноговь аймагтай хамтран "Монгол тэмээ Дорноговь" төслийг хэрэгжүүлэн ингэний сүүг боловсруулан хуурай сүү, молоко зэрэг эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэн экспортлох үйлдвэрийг Замын-Үүд суманд, үйлдвэрт шаардагдах ингэний сүүг цуглуулах эрчимжсэн фермерийг Мандах, Хатанбулаг, Улаанбадрах, Хөвсгөл, Сайншанд сумдад байгуулахаар малчид, иргэдэд танилцуулга мэдээллийг хүргэсэн. Хүн амын махны хэрэгцээг 100 хувь, сүү, сүүн бүтээгдэхүүн 76,3 хувь, өндөгний 60 хувь, гурилан бүтээгдэхүүний 5,4 хувь, төмс, хүнсний ногооны 10,7 хувийг орон нутгаасаа хангадаг. Урьд оноос мах 2.2%, сүү, сүүн бүтээгдэхүүн 0.2%-иар, гурилан бүтээгдэхүүн 0.2%-р тус тус өссөн. Төв суурин газрын хүн амын 2023 оны хаврын улирлын махны хэрэгцээнд нийлүүлэх 275.2 тн нөөцийг бүрдүүлэхэд шаардагдах санхүүжилтийг орон нутгийн төсөвт тусгуулахаар төлөвлөсөн. Монгол Улсын	100%

						Ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Хүнсний хангамж, аюулгүй байдал” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд хөдөө аж ахуй, үйлдвэрлэлийн салбарын бодлогыг шинэ шатанд гаргах, үйлдвэрлэлийн гинжин хэлхээ, борлуулалтын нэгдсэн сүлжээ, санхүү, хөрөнгө оруулалтын урсгалыг оновчтой төлөвлөн хэрэгжүүлж малчид, үйлдвэрлэгчдийн бараа, бүтээгдэхүүнийг экспортод чиглүүлэх 4 чиглэл, 19 зорилт, 40 арга хэмжээ бүхий төлөвлөгөөг батлан хэрэгжүүлж, эхэлсэн.	
1.2.2	Үндэсний үйлдвэрүүдэд чанар, стандартын шаардлага хангасан түүхий эд нийлүүлсэн малчдыг урамшуулалд хамруулах ажлыг зохион байгуулах.	УТ 1334.2	Үндэсний үйлдвэрт тушаасан түүхий эд нийлүүлэлтийн хувь	Үндэсний үйлдвэрт тушаасан түүхий эд нийлүүлэлтийн хувь-14.3	Түүхий эд нийлүүлэлтийн хувь- 4	Монголын арьс, ширний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн эрхтэй 45 төлөөлөгч, мал аж ахуйн гаралтай түүхий эд бэлтгэн нийлүүлэгч 19 хоршоо 14 суманд ажиллан, 2020-2021 онд үндэсний томоохон үйлдвэрүүдэд хонь, тэмээний ноос бэлтгэн нийлүүлсэн 14 сумын давхардсан тоогоор нийт 6085 малчин, мал бүхий өрхөд 2084,71 сая төгрөгийн урамшууллыг олгосон. Татварын ерөнхий хууль, Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай, Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгыг 2020 оны 1 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн мөрдөж эхэлсэнтэй холбогдуулан Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт борлуулсан бараа, гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээг татварын төлбөрийн баримтаар /и-баримтаар/ татварын нэгдсэн системд бүртгүүлсэн байхаар хуульчилсан тул төрийн байгууллагуудаар дамжуулан урамшуулал олгох боломжгүй болсон.	100%
1.3.	Малын чанар, ашиг шимийг сайжруулах, биотехнологийн ололтыг нэвтрүүлэн эрчимжсэн аж ахуйг хөгжүүлнэ.	ОНТ, ХХО 16.0	Шинээр нэмэгдүүлсэн өндөр ашиг шимт мал, хээлтүүлэгч малын тоо толгой	Өндөр ашиг шимт мал 371, хээлтүүлэгчийн тоо-256	Өндөр ашиг шимт мал 200, хээлтүүлэгчийн тоо-150	Сумдад “Дэлгэрэхийн улаан” омгийн ямааг тархах талаар чиглэлийг хүргүүлж, 1891 малчинд танилцуулга, мэдээллийг хүргэж ажилласан. “Дэлгэрэхийн улаан омог”-ийн ямааны тархалтыг нэмэгдүүлэх, нутгийн малын чанар сайжруулахаар 31.9 сая төгрөгийг зарцуулж 213 өсвөр хээлтүүлэгч бэлтгэсэн ба Улаанбадрах, Мандах, Алтанширээ, Замын-Үүд, Өргөн, Даланжаргалан сумдад нийлүүлсэн.	100%

						Өндөр ашиг шимт малын тоо 78376 толгойд хүрч, 5 төрөл дээрээ 0,5%-аар өссөн нь нийт мал сүргийн 2,9 хувийг эзэлдэг бөгөөд малын чанар, ашиг шимийн гарцыг нэмэгдүүлэхээр “Дэлгэрэхийн улаан омог”-ийн ишгэн ухна 213, гал шарын ишгэн ухна 60, барга, үзэмчин үүлдрийн 30 хурган хуц, нийт 303 толгой өсвөр хээлтүүлэгч бэлтгэн бойжуулсан. Биотехнологийн дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэн 4 суманд 141 үхэрт Алатау, Хар тарлан үүлдрийн үрээр, 996 толгой хонь, ямаанд нутгийн монгол хонь, дэлгэрэхийн улаан ямааны үрээр, нийт 1137 гардан хээлтүүлэг хийсэн нь урьд оноос 51,3 хувиар нэмэгдсэн. Алтанширээ, Сайншанд сумд “Хоршоо хөгжүүлэх сан”-гаас мал чанаржуулах, махыг үйлдвэрийн аргаар бэлтгэх, эрчимжсэн аж ахуйн эрхлэх 2 иргэн, аж ахуйн нэгжид 113,0 сая, “Жижиг, дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх сан”-гаас “Цагаан сүүний буян” ХХК, “Өлзийт баян мод” ХХК-д 360,0 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээл олгосон.	
1.3.1	“Дэлгэрэхийн улаан” омгийн ямааны тархалтыг нэмэгдүүлэх	-	Тархаан сайжруулсан хээлтүүлэгчийн тоо	Тархаан сайжруулсан хээлтүүлэгчийн тоо-256	Шинээр тархаан сайжруулсан хээлтүүлэгчийн тоо-150	Сумдад “Дэлгэрэхийн улаан” омгийн ямааг тархаах талаар чиглэлийг хүргүүлж, 1891 малчинд танилцуулга, мэдээллийг хүргэж ажилласан. “Дэлгэрэхийн улаан омог”-ийн ямааны тархалтыг нэмэгдүүлэх, нутгийн малын чанар сайжруулахаар 31,9 сая төгрөгийг зарцуулж 213 өсвөр хээлтүүлэгч бэлтгэсэн ба Улаанбадрах, Мандах, Алтанширээ, Замын-Үүд, Өргөн, Даланжаргалан сумдад нийлүүлсэн.	100%
1.3.2	Мал сүрэгт эзлэх өндөр ашиг шимт малын тоог өсгөх замаар малын чанар, ашиг шимийн гарцыг нэмэгдүүлэх	-	Шинээр нэмэгдүүлсэн өндөр ашиг шимт малын тоо толгой	Өндөр ашиг шимт малын тоо толгой-78005	Шинээр нэмэгдүүлэх өндөр ашиг шимт малын тоо толгой-200 толгой	Өндөр ашиг шимт малын тоо 78376 толгойд хүрч, 5 төрөл дээрээ 0,5%-аар өссөн нь нийт мал сүргийн 2,9 хувийг эзэлдэг бөгөөд малын чанар, ашиг шимийн гарцыг нэмэгдүүлэхээр “Дэлгэрэхийн улаан омог”-ийн ишгэн ухна 213, гал шарын ишгэн ухна 60, барга, үзэмчин үүлдрийн 30 хурган хуц, нийт 303 толгой өсвөр хээлтүүлэгч бэлтгэн бойжуулсан. Биотехнологийн дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэн 4 суманд 141 үхэрт Алатау, Хар	100%

						тарлан үүлдрийн үрээр, 996 толгой хонь, ямаанд нутгийн монгол хонь, дэлгэрэхийн улаан ямааны үрээр, нийт 1137 гардан хээлтүүлэг хийсэн нь урьд оноос 51,3 хувиар нэмэгдсэн. Алтанширээ, Сайншанд сумд “Хоршоо хөгжүүлэх сан”-гаас мал чанаржуулах, махыг үйлдвэрийн аргаар бэлтгэх, эрчимжсэн аж ахуйн эрхлэх 2 иргэн, аж ахуйн нэгжид 113,0 сая, “Жижиг, дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх сан”-гаас “Цагаан сүүний буян” ХХК, “Өлзийт баян мод” ХХК-д 360,0 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээл олгосон.	
1.3.3	Малчид, иргэдийн захиалгын дагуу бод, бог малын зохиомол хээлтүүлэг хийх	ХХО 16.0	Зохиомол хээлтүүлэгт хамрагдсан малын тоо, Өсөлтийн хувиар	Зохиомол хээлтүүлэгт хамрагдсан малын тоо-751, Өсөлтийн хувь-67.7	Зохиомол хээлтүүлэгт хамрагдах малын тоо-350, Өсөлтийн хувь-2	Биотехнологийн дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэн 4 суманд 141 үхэрт Алатау, Хар тарлан үүлдрийн үрээр, 996 толгой хонь, ямаанд нутгийн монгол хонь, дэлгэрэхийн улаан ямааны үрээр гардан хээлтүүлэг хийж, урьд оноос 51,3 хувиар нэмэгдүүлсэн.	100%
1.4.	Бэлчээрийн төлөв байдал, даацад тулгуурлан нөхөн сэргээлтийг хийж, бэлчээрийн хангамжийг усан нэмэгдүүлж, ашиглалтыг сайжруулна.	УТ, СОНХС, Бусад-352,9	Шинээр гарсан, сэргээн засварласан худгийн тоо	Шинээр гарсан, сэргээн засварласан худгийн тоо-28	Шинээр гарсан, сэргээн засварласан худгийн тоо-20	Жил бүрийн 8 дугаар сард бэлчээрийн төлөв байдлын, ургац тодорхойлох ажлыг 14 сумын 54 багийн 72 бэлчээрийн төлөв байдлын ажиглалтын цэгүүдэд гүйцэтгэж, судалгааны үр дүнг харгалзан тухайн жилийн өвөлжилт, хаваржилтын бэлчээр ашиглалт, отор нүүдлийн зохион байгуулалтыг хийсэн. Айраг, Өргөн, Мандах, Улаанбадрах, Сайхандулаан, Хөвсгөл, Сайншанд сумд “Бэлчээр ашиглах, отор нүүдэл зохицуулах журам”-ыг батлуулан мөрдөж эхэлсэн. Бэлчээрт 3202 худаг ашиглагдаж байгаа нь нийт бэлчээрийн 40,3 хувийг усжуулдаг. Улсын төсвийн 157.5 сая төгрөгийн хөрөнгөөр “Эхний эхэн” ХХК сумдын бэлчээрт шинээр инженерийн хийцтэй 5 худаг гаргах ажлыг 60 хувьтай гүйцэтгэж байна. Алтанширээ, Даланжаргалан, Дэлгэрэх, Иххэт, Өргөн, Мандах, Улаанбадрах, Замын-Үүд сумдын СОНХС-ийн 204.2 сая төгрөгийн санхүүжилтээр инженерийн хийцтэй 21 худаг шинээр гаргасан. Айраг сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 18 сая төгрөгийн хөрөнгөөр 3 гар худаг сэргээн засварласан. Айраг,	100%

						Даланжаргалан, Эрдэнэ сумдын 3 малчин хувийн хөрөнгөөр инженерийн хийцтэй 3 худаг шинээр гаргаж, 3 гар худгийг сэргээн засварласан. Дээрх 26 худгийг шинээр болон сэргээн засварласнаар 39,0 мянган га бэлчээрийг усжуулж, 54,6 мянган толгой мал услах нөхцөл бүрдсэн.	
1.4.1	Бэлчээр ашиглалтын нөлөөллийг фотомониторингийн аргаар тодорхойлж, сум бүр орон нутгийн онцлогт тохирсон бэлчээр ашиглах журам, менежментийн төлөвлөгөөг батлан хэрэгжүүлэх.	ОНТ 1.9	Судалгаанд хамруулсан сумын тоо, Бэлчээр ашиглах журам, менежментийн төлөвлөгөө шинээр батлуулсан сумын тоо	Судалгаанд хамруулсан сумын тоо-14, Бэлчээр ашиглах журам, менежментийн төлөвлөгөө шинээр батлуулсан сумын тоо-5	Судалгаанд хамруулах сумын тоо-14, Бэлчээр ашиглах журам, менежментийн төлөвлөгөө шинээр батлуулсан сумын тоо-2	Жил бүрийн 8 дугаар сард бэлчээрийн төлөв байдлын, ургац тодорхойлох ажлыг 14 сумын 54 багийн 72 бэлчээрийн төлөв байдлын ажиглалтын цэгүүдэд гүйцэтгэж, судалгааны үр дүнг харгалзан тухайн жилийн өвөлжилт, хаваржилтын бэлчээр ашиглалт, отор нүүдлийн зохион байгуулалтыг хийсэн. Айраг, Даланжаргалан, Замын-Үүд, Сайншанд сумдын бэлчээр даац хэтэрсэн, бусад сумдад мал нэмж бэлчээх боломжтой гэж тогтоогдсон ба одоогоор хонин толгойд шилжүүлснээр 4,5 сая толгой мал бэлчээрлэсэн. 2022-2023 онд хонин толгойд шилжүүлснээр 434,6 мянган толгой малыг хүнсэнд болон зах зээлд борлуулах тооцоо гарсан. Айраг, Өргөн, Мандах, Улаанбадрах, Сайхандулаан, Хөвсгөл, Сайншанд сумд “Бэлчээр ашиглах, отор нүүдэл зохицуулах журам”-ыг батлуулан мөрдөж эхэлсэн.	100%
1.4.2	Төр, хувийн хэвшлийн хөрөнгөөр бэлчээрийн усан хангамжийг нэмэгдүүлэх.	СОНХС, бусад	Шинээр гарсан, сэргээн засварласан худгийн тоо	Шинээр гарсан, сэргээн засварласан худгийн тоо-28	Шинээр гаргасан, сэргээн засварласан худгийн тоо-20	Бэлчээрт 3202 худаг ашиглагдаж байгаа нь нийт бэлчээрийн 40,3 хувийг усжуулдаг. Улсын төсвийн 157.5 сая төгрөгийн хөрөнгөөр “Эхний эхэн” ХХК сумдын бэлчээрт шинээр инженерийн хийцтэй 5 худаг гаргах ажлыг 60 хувьтай гүйцэтгэж байна. Алтанширээ, Даланжаргалан, Дэлгэрэх, Иххэт, Өргөн, Мандах, Улаанбадрах, Замын-Үүд сумдын СОНХС-ийн 204.2 сая төгрөгийн санхүүжилтээр инженерийн хийцтэй 21 худаг шинээр гаргасан. Айраг сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 18 сая төгрөгийн хөрөнгөөр 3 гар худаг сэргээн засварласан. Айраг, Даланжаргалан, Эрдэнэ сумдын 3 малчин хувийн хөрөнгөөр инженерийн хийцтэй 3 худаг шинээр гаргаж, 3 гар худгийг сэргээн	100%

						засварласан. Дээрх 26 худгийг шинээр болон сэргээн засварласнаар 39,0 мянган га бэлчээрийг усжуулж, 54,6 мянган толгой мал услах нөхцөл бүрдсэн.	
1.5.	Мал аж ахуйг тогтвортой хөгжүүлэх, байгаль цаг уурын эрсдэлээс хамгаалах, бэлэн байдлыг хангах нөхцлийг бүрдүүлнэ.	ОНТ, СХС, ХХО	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо-2	Зохион байгуулах арга хэмжээний тоо-2	Мал аж ахуйн салбарын цаг үеийн болон цаг агаарын урьдчилан сэргийлэх мэдээ, мэдээллийг малчдад шуурхай хүргэх зорилгоор аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/241 дүгээр захирамжаар 2.9 сая төгрөгийн санхүүжилтийг шийдвэрлэн "Мобиком", "Скайтел" ХХК-тай гэрээ байгуулан "Масс мессеж" үйлчилгээг үргэлжлүүлэн хүргэж, давхардсан тоогоор нийт 107,359 мессежийг илгээж, урьд оноос 1,8 хувиар өссөн. Замын-Үүд суманд 2, Даланжаргалан суманд 1, Иххэт суманд 1, нийт 3 суманд 4 хадлангийн салаа үйл ажиллагаа явуулдаг. Аймгийн нөөцөд 100 тн өвс, 80 тн тэжээл, сумдын нөөцөд 560 тн өвс, 420 тн тэжээл бэлтгэхээр тогтоосны дагуу хэрэгжилтийг 91.7 хувьтай хангаж, аймгийн нөөцөд 270 тн өвс, 61,5 тн тэжээл, сумдын нөөцөд 580.6 тн өвс 171.4 тн тэжээл бэлтгэсэн. "Дэлхийн зөн Монгол" Олон улсын байгууллагын "Гамшигт тэсвэртэй орон нутаг" төслийн хүрээнд сумдын газар тариалан эрхлэгч, малчдын 45 төлөөллийг Төв аймгийн Баян-Чандмань суманд малын тэжээл тариалах чиглэлээр талбай бэлтгэх, тариалалтын хийх явцтай газар дээр нь танилцуулж туршлага судлуулсан. Дэлгэрэх, Эрдэнэ суманд 3 га талбайд малын тэжээлийн ургамлыг 20,0 гаруй сая төгрөгийн бороожуулах усалгааны систем, бага оврын хадлангийн трактор, анжис, хадуур, тармуур, хаман боогч олгож, 5 удаагийн танхимын сургалт, 1 удаагийн туршлага судлах аялалд давхардсан тоогоор 150 гаруй малчдыг хамруулсан. Төслийн үр дүнг Даланжаргалан, Дэлгэрэх, Иххэт, Өргөн, Хатанбулаг, Эрдэнэ сумдад туршиж 33.90 га талбайд малын тэжээлийн тариалалт хийсэн нь өмнө оноос тариалалтыг 1 га-аар нэмэгдүүлсэн. Иххэт сумын иргэн 20-25 га талбайд ногоон тэжээл	100%

						тариалан 18 тн ургац хураан авсан. Улсын төсвийн 100,0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр Мандах, Сайхандулаан сумдад малын тэжээлийн ургамал тариалах, хадлан тэжээл бэлтгэхэд шаардагдах техник, тоног төхөөрөмж худалдан авах тендер зарлагдсан.	
1.5.1	Хөдөө аж ахуйн салбарын цаг үеийн мэдээ, мэдээллийг шуурхай хүргэх “Масс мессеж” үйлчилгээг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх.	ОНТ 3.0	Илгээсэн мессежийн тоо	Илгээсэн мессежийн тоо-105404	Илгээх мессежийн тоо-100000	Мал аж ахуйн салбарын цаг үеийн болон цаг агаарын урьдчилан сэргийлэх мэдээ, мэдээллийг малчдад шуурхай хүргэх зорилгоор аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/241 дүгээр захирамжаар 2.9 сая төгрөгийн санхүүжилтийг шийдвэрлэн "Мобиком", "Скайтел" ХХК-тай гэрээ байгуулан “Масс мессеж” үйлчилгээг үргэлжлүүлэн хүргэж, давхардсан тоогоор нийт 107,359 мессежийг илгээж, урьд оноос 1,8 хувиар өссөн.	100%
1.5.2	Хадлан тэжээл бэлтгэх менежментийг сайжруулж, малын тэжээлийн ургамал тариалах ажилд иргэд, хувийн хэвшлийн оролцоог нэмэгдүүлэх.	СХС,ХХО	Малын тэжээл тариалсан талбайн хэмжээ (га), Бэлтгэсэн өвс (тн), тэжээл (тн)	Малын тэжээл тариалсан талбайн хэмжээ (га)-32, Өвс (тн)-200, тэжээл (тн)-45.4	Малын тэжээл тариалах талбайн хэмжээ (га)-34, Өвс (тн)-100, тэжээл (тн)-50	Замын-Үүд суманд 2, Даланжаргалан суманд 1, Иххэт суманд 1, нийт 3 суманд 4 хадлангийн салаа үйл ажиллагаа явуулдаг. Аймгийн нөөцөд 100 тн өвс, 80 тн тэжээл, сумдын нөөцөд 560 тн өвс, 420 тн тэжээл бэлтгэхээр тогтоосны дагуу хэрэгжилтийг 91.7 хувьтай хангаж, аймгийн нөөцөд 270 тн өвс, 61,5 тн тэжээл, сумдын нөөцөд 580.6 тн өвс 171.4 тн тэжээл бэлтгэсэн. “Дэлхийн зөн Монгол” Олон улсын байгууллагын “Гамшигт тэсвэртэй орон нутаг” төслийн хүрээнд сумдын газар тариалан эрхлэгч, малчдын 45 төлөөллийг Төв аймгийн Баян-Чандмань суманд малын тэжээл тариалах чиглэлээр талбай бэлтгэх, тариалалтын хийх явцтай газар дээр нь танилцуулж туршлага судлуулсан. Дэлгэрэх, Эрдэнэ суманд 3 га талбайд малын тэжээлийн ургамлыг 20,0 гаруй сая төгрөгийн бороожуулах усалгааны систем, бага оврын хадлангийн трактор, анжис, хадуур, тармуур, хаман боогч олгож, 5 удаагийн танхимын сургалт, 1 удаагийн туршлага судлах аялалд давхардсан тоогоор 150 гаруй малчдыг хамруулсан. Төслийн үр дүнг Даланжаргалан, Дэлгэрэх, Иххэт, Өргөн, Хатанбулаг, Эрдэнэ сумдад туршиж 33.90 га талбайд малын	100%

						тэжээлийн тариалалт хийсэн нь өмнө оноос тариалалтыг 1 га-аар нэмэгдүүлсэн. Иххэт сумын иргэн 20-25 га талбайд ногоон тэжээл тариалан 18 тн ургац хураан авсан. Улсын төсвийн 100,0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр Мандах, Сайхандулаан сумдад малын тэжээлийн ургамал тариалах, хадлан тэжээл бэлтгэхэд шаардагдах техник, тоног төхөөрөмж худалдан авах тендер зарлагдсан.	
1.5.3	Малын тооноос хамааруулан өвс, тэжээлийн шаардлагатай нөөцийг бүрдүүлэх, стандартын дагуу хадгалах,	ОНТ-150.0	Аймаг, сумдын өвс, тэжээлийн нөөц бүрдүүлэлтийн хувь	Аймаг, сумдын өвс, тэжээлийн нөөц бүрдүүлэлтийн хувь-63,8	Аймаг, сумдын өвс, тэжээлийн нөөц бүрдүүлэлтийн хувь-70	Аймгийн 14 сум мал аж ахуйн салбарын өвөлжилт, хаваржилтын бэлтгэл хангахад сумын аюулгүйн нөөцөд өвс, тэжээлийн аюулгүйн нөөц бүрдүүлэн хадгалах агуулахтай. Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 277 дугаар тогтоолоор аймгийн нөөцөд 100 тн өвс, 80 тн тэжээл, сумдын нөөцөд 560 тн өвс, 420 тн тэжээл бэлтгэхээр тогтоосон. Тогтоолын хэрэгжилтийг 91.7 хувьтай хангаж, аймгийн нөөцөд 270 тн өвс, 61,5 тн тэжээл, сумдын нөөцөд 580.6 тн өвс 171.4 тн тэжээл бэлтгэсэн. Сумдын бэлчээрийн даац, газар зүйн байршил, отор нүүдлийн төлөв байдлыг харгалзан Хөвсгөл, Өргөн сумдад сум дундын өвсний аюулгүй нөөцийг бүрдүүлж, 222 тонн өвсийг татан төвлөрүүлсэн.	100%
1.5.4	Мал сүргээ тогтвортой өсгөн үржүүлж, нүүдлийн соёлыг уламжлалыг хадгалан малчдын залуу халааг бэлтгэхэд хувь нэмрээ оруулж байгаа тэргүүний малчдыг урамшуулах, тэргүүн туршлагыг түгээн дэлгэрүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах,	УТ-18.0, ОНТ-30.0	Малчдын тоо, арга хэмжээний тоо	Малчдын тоо-46, арга хэмжээний тоо-2	Малчдын тоо-40, арга хэмжээний тоо-2	Мал аж ахуйн салбарыг хөгжүүлэхэд хувь нэмрээ оруулан мал сүргээ 5 төрөл дээр нь тогтвортой өсгөн үржүүлж, ашиг шимийг нь нэмэгдүүлэн, малч ухаан, ажиллах арга туршлагаараа манлайлан ажилласан "Улсын гавьяат малчин"-1, "Улсын аварга малчин өрх"-4, "Алтан төлийн эзэн"-5, "Аймгийн хөшөө аварга малчин өрх"-5, "Аймгийн аварга малчин өрх"-26, "Аймгийн аварга тэмээчин"-2, "Аймгийн алдарт уяач" -4 тус тус тодруулж, тэргүүний малчдыг урамшуулах, тэргүүн туршлагыг түгээн дэлгэрүүлэх 3 удаагийн арга хэмжээг 2022 оны 3-4 дүгээр сард зохион байгуулсан.	100%
1.6.	Орон нутгийн худалдаа, үйлчилгээ, өрхийн болон жижиг,	ОНТ	Хяналт шалгалтад хамрагдсан	Хяналт шалгалтад хамрагдсан	Хяналт шалгалтад хамрагдсан	Аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газартай хамтран төлөвлөгөөт бус хяналт шалгалтыг хүнсний үйлдвэрийн 1, хүнсний худалдааны 5,	100%

	<p>дунд эрхлэгчдийг хөгжүүлж, аюулгүй тавих сайжруулна.</p> <p>үйлдвэр дэмжин хүнсний байдалд хяналтыг</p>		<p>ААН, иргэдийн тоо, Тохирлын үнэлгээнд хамруулсан худалдаа, үйлдвэр, үйлчилгээ, бүтээгдэхүүний тоо</p>	<p>ААН, иргэдийн тоо-160, Тохирлын үнэлгээнд хамруулсан худалдаа, үйлдвэр, үйлчилгээ, бүтээгдэхүүний тоо-276</p>	<p>ААН, иргэдийн тоо-60, Тохирлын үнэлгээнд хамруулсан худалдаа, үйлдвэр, үйлчилгээ- 150 бүтээгдэхүүний тоо-20</p>	<p>нийтийн хоолны 69 нийт 75 аж ахуйн нэгж, иргэний үйл ажиллагаанд хийж гүйцэтгэсэн. Шалгалтаар сургууль, цэцэрлэгийн хоол үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд илэрсэн зөрчил дутагдалд улсын байцаагчийн 11-03-013/17 дугаартай 37 заалт бүхий “Үүсэж болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх тухай” зөвлөмж хүргүүлсэн. Мөн үйл ажиллагааг зогсоох 2 акт, ажлын байрны 1 дүгнэлт, 4 албан шаардлага тус тус хүргүүлсэн. Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний баталгаажуулалт, хэмжил зүй, стандарт, сорьцын хяналтын баталгаажуулалт зэрэг үндсэн 4 чиглэлээр орон нутгийн иргэн, аж ахуйн нэгжүүдэд үйлчилгээ үзүүлэн, орон нутагт 303 худалдааны, 231 үйлдвэр, 142 үйлчилгээний цэг, цахилгааны 22303, массын 300 гаруй, эзлэхүүний 4611 хэмжих хэрэгсэл тус тус ашиглаж худалдаа, үйлчилгээний 700 газрыг тохирлын үнэлгээнд хамруулан заавар, зөвлөгөө өгч, стандартуудыг тухай бүрд тайлбарлан таниулж, 35 бүтээгдэхүүн, 300 үйлчилгээнд тохирлын гэрчилгээ олгосон. Хэмжих хэрэгслийн баталгаажуулалтад 1910 цахилгааны, 637 массын, 743 эзлэхүүний хэмжих хэрэгслийг хамруулж худалдаа, хүнс, нийтийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийн үйл ажиллагаанд холбогдох стандартыг мөрдүүлэх, стандартыг сурталчлах чиглэлээр 11 удаагийн танхимын болон цахим сургалтад нийт 386 иргэн, 9 аж ахуйн нэгж, төрийн байгууллагын 70 төлөөллийг хамруулж, 74 стандартыг үнэ төлбөргүй олгосон. Баталгаажуулалтын салбар зөвлөл 9 удаа хуралдаж 14 сумын 115 аж, ахуйн нэгж, иргэний бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг хамруулж, 15 бүтээгдэхүүн, 112 худалдаа, үйлчилгээнд тохирлын гэрчилгээ олгож, хэмжих хэрэгслийн баталгаажуулалт, лабораторийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлэхэд шаардагдах мерник, туухай зэрэг эталон тоног төхөөрөмжийг худалдан авахад орон нутгийн төсвөөс 25.0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн.</p>	
--	--	--	--	--	--	---	--

1.6.1	Орон нутгийн хүнс, газар тариалан, өрхийн болон жижиг, дунд үйлдвэр эрхлэгчдийн үйлдвэрлэсэн бараа, бүтээгдэхүүнийг сурталчлах	ОНТ-1.5	Зохион байгуулсан багц ажлын тоо	Зохион байгуулсан багц ажлын тоо-3	Зохион байгуулах багц ажлын тоо-5	<p>Жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулдаг “Намрын ногоон өдрүүд”, “Шилмэл мал” үзэсгэлэн худалдааг зохион байгуулж, 14 сумын 17 төрийн байгууллага, 5 төрийн бус байгууллага, 127 иргэн, аж ахуйн нэгж, 50 гаруй малчин оролцож үйл ажиллагаагаа сурталчлан, 73.0 сая төгрөгийн борлуулалт хийсэн. Улаанбаатар хотод зохион байгуулагдсан “Намрын ногоон өдрүүд-Үндэсний үйлдвэрлэл” нэгдсэн арга хэмжээнд орон нутгаас шалгарсан 3 аж ахуйн нэгжийг бараа, бүтээгдэхүүнээ сурталчлан оролцуулж 6.8 сая төгрөгийн борлуулалтыг хийсэн. “Язгуур алтан өв” соёлын биет бус өвийн анхдугаар үзлэг, наадам, Соёл, урлагийн газрын Нээлттэй хаалганы өдөрлөгөөр 27 өрхийн болон жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн үйлдвэрлэсэн бараа бүтээгдэхүүнийг сурталчилсан. “ITM” Олон улсын аялал зуулчлалын үзэсгэлэн худалдаа 2022 оны 10 дугаар сарын 28, 29, 30-ний өдрүүдэд Мишээл экспод зохион багуулагдаж “Далт мөнгөн шанд” ХХК Загсгал цай, “Дорнын үжин говь” ХХК Эко саван, эсгий урлалаар оролцсон. Нийтийн хоолны газар, Ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэг, эмнэлгийн тогооч нарын ур чадварыг дээшлүүлэх, мэргэжлийн түвшин тогтоох ур чадварын дадлага сургуулалтад 33 тогоочийг хамруулсан. “Хүнсний аюулгүй байдлыг хангах нь” сэдэвт сургалтад Сайншанд, Мандах, Эрдэнэ, Өргөн сумдын хүнсний худалдаа, нийтийн хоолны үйлчилгээ эрхлэгч 107 төлөөлөл хамрагдсан. Аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газартай хамтран төлөвлөгөөт бус хяналт шалгалтыг хүнсний үйлдвэрийн 1, хүнсний худалдааны 5, нийтийн хоолны 69 нийт 75 аж ахуйн нэгж, иргэний үйл ажиллагаанд хийж гүйцэтгэсэн. Шалгалтаар сургууль, цэцэрлэгийн хоол үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд илэрсэн зөрчил дутагдалд улсын байцаагчийн 11-03-013/17 дугаартай 37 заалт бүхий “Үүсэж болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх</p>	100%
-------	--	---------	----------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	--	------

						тухай” зөвлөмж хүргүүлсэн. Мөн үйл ажиллагааг зогсоох 2 акт, ажлын байрны 1 дүгнэлт, 4 албан шаардлага тус тус хүргүүлсэн.	
1.6.2	Орон нутагт хэмжлийн нэгдмэл байдлыг хангаж, стандартыг сурталчлан цар хүрээг өргөжүүлэх	-	Баталгаажуулалтад хамрагдалтын хувь	Баталгаажуулалтад хамрагдалтын хувь-98	Баталгаажуулалтад хамрагдалтын хувь-98	Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний баталгаажуулалт, хэмжил зүй, стандарт, сорьцын хяналтын баталгаажуулалт зэрэг үндсэн 4 чиглэлээр орон нутгийн иргэн, аж ахуйн нэгжүүдэд үйлчилгээ үзүүлэн, орон нутагт 303 худалдааны, 231 үйлдвэр, 142 үйлчилгээний цэг, цахилгааны 22303, массын 300 гаруй, эзлэхүүний 4611 хэмжих хэрэгсэл тус тус ашиглаж худалдаа, үйлчилгээний 700 газрыг тохирлын үнэлгээнд хамруулан заавар, зөвлөгөө өгч, стандартуудыг тухай бүрд тайлбарлан таниулж, 35 бүтээгдэхүүн, 300 үйлчилгээнд тохирлын гэрчилгээ олгосон. Хэмжих хэрэгслийн баталгаажуулалтад 1910 цахилгааны, 637 массын, 743 эзлэхүүний хэмжих хэрэгслийг хамруулж худалдаа, хүнс, нийтийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийн үйл ажиллагаанд холбогдох стандартыг мөрдүүлэх, стандартыг сурталчлах чиглэлээр 11 удаагийн танхимын болон цахим сургалтад нийт 386 иргэн, 9 аж ахуйн нэгж, төрийн байгууллагын 70 төлөөллийг хамруулж, 74 стандартыг үнэ төлбөргүй олгосон. Баталгаажуулалтын салбар зөвлөл 9 удаа хуралдаж 14 сумын 115 аж, ахуйн нэгж, иргэний бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг хамруулж, 15 бүтээгдэхүүн, 112 худалдаа, үйлчилгээнд тохирлын гэрчилгээ олгож, хэмжих хэрэгслийн баталгаажуулалт, лабораторийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлэхэд шаардагдах мерник, туухай зэрэг эталон тоног төхөөрөмжийг худалдан авахад орон нутгийн төсвөөс 25.0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн.	100%
Хоёр. Төрийн үйлчилгээ, чанар хүртээмжийг сайжруулах зорилт, арга хэмжээ							
2.1.	Төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах	-	Зохион байгуулах арга	5	6	Хөдөө аж ахуйн салбарын өнөөгийн байдал, Төрөөс баримталж буй бодлого шийдвэрийг сурталчлах зорилгоор Мал аж ахуйн чиглэлээр 3 удаа, газар тариалангийн чиглэлээр 7 удаа ,	100%

			ХЭМЖЭЭНИЙ ТОО		<p>хүнс худалдаа чиглэлээр 4 удаа, жижиг дунд үйлдвэрийн чиглэлээр 7 удаа нийт 21 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж давхардсан тоогоор 2723 иргэн, аж ахуйн нэгжид мэдээлэл хүргэн ажилласан. Мэдээллийн ил тод байдлыг хангах ажлын хүрээнд тариалангийн үйлдвэрлэл эрхэлж байгаа иргэн, аж ахуй нэгжийн үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнд мөнгөн урамшуулал олгох, мөнгөн бус дэмжлэг үзүүлэх шаардлагын мэдээлэл, хүнсний ногооны үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн урамшууллын журам, хөдөө аж ахуйн төсөл хөтөлбөр, зээлийн мэдээлэл, хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, мал аж ахуй, жижиг дунд үйлдвэрлэл, хоршооны заавар сургалт зөвлөгөөний талаар видео болон зурагт текстэн мэдээллийг бэлтгэж байгууллагын цахим хуудсанд 122 мэдээ, нийгмийн сүлжээний Фэйсбүүк хуудсанд 281 мэдээ, Дорноговь аймгийн Засаг даргын тамгын газрын цахим хуудсанд 18 мэдээ, сумдын хөдөө аж ахуйн тасагт 2 удаа тус тус 28 мэдээллийг бэлтгэж оруулсан. Байгууллагын санхүүгийн ил тод байдлыг хангаж 2022 оны төсөв, аудитын дүгнэлт сар бүрийн санхүүгийн гүйцэтгэлийн тайлангийн 11 мэдээлэл, хүний нөөцийн ил тод байдлыг хангаж сул орон тооны мэдээлэл, санал хүсэлт, өргөдөл гомдол хүлээн авах албан хаагчдийн овог нэр, холбоо барих утас, хаягийн мэдээлэл, албан хаагчдын мэдээллийг цахим хуудсандаа шинэчилж оруулан хэрэглэгчийн үнэлгээний санал авах нэмэлт цэсийг байршуулсан. Цахим хуудасны төрийн үйлчилгээ хэсэгт ургамлын гарал үүслийн бүртгэл, жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчээр бүртгүүлэх, арьс, ноос ноолуурын урамшууллын бүртгэлийн 4 мэдээлэл бэлтгэн оруулан нийт 4 арга хэмжээний хүрээнд иргэд, хуулийн этгээдэд зориулсан зардал, мэдээллийг нийгмийн сүлжээний хуудас, байгууллагын цахим хуудсанд байршуулсан.</p>	
--	--	--	------------------	--	---	--

2.1.1	Хүнс, хөдөө аж ахуйн салбарын чиглэлээр сургалтын арга хэмжээ зохион байгуулах	-	Зохион байгуулах сургалтын хэмжээний тоо	5	6	Хөдөө аж ахуйн салбарын өнөөгийн байдал, Төрөөс баримталж буй бодлого шийдвэрийг сурталчлах зорилгоор Мал аж ахуйн чиглэлээр 3 удаа, газар тариалангийн чиглэлээр 7 удаа , хүнс худалдаа чиглэлээр 4 удаа, жижиг дунд үйлдвэрийн чиглэлээр 7 удаа нийт 21 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж давхардсан тоогоор 2723 иргэн, аж ахуйн нэгжид мэдээлэл хүргэн ажилласан.	100%
2.1.2	Байгууллагын үйл ажиллагааны ил тод байдлыг ханган ажиллана.	-	Цахимаар оруулсан мэдээллийн тоо	625	250	Мэдээллийн ил тод байдлыг хангах ажлын хүрээнд тариалангийн үйлдвэрлэл эрхэлж байгаа иргэн, аж ахуй нэгжийн үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнд мөнгөн урамшуулал олгох, мөнгөн бус дэмжлэг үзүүлэх шаардлагын мэдээлэл, хүнсний ногооны үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн урамшууллын журам, хөдөө аж ахуйн төсөл хөтөлбөр, зээлийн мэдээлэл, хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, мал аж ахуй, жижиг дунд үйлдвэрлэл, хоршооны заавар сургалт зөвлөгөөний талаар видео болон зурагт текстэн мэдээллийг бэлтгэж байгууллагын цахим хуудсанд 122 мэдээ, нийгмийн сүлжээний Фэйсбүүк хуудсанд 281 мэдээ, Дорноговь аймгийн Засаг даргын тамгын газрын цахим хуудсанд 18 мэдээ, сумдын хөдөө аж ахуйн тасагт 2 удаа тус тус 28 мэдээллийг бэлтгэж оруулсан. Мөн байгууллагын санхүүгийн ил тод байдлыг хангаж 2022 оны төсөв, аудитын дүгнэлт сар бүрийн санхүүгийн гүйцэтгэлийн тайлангийн 11 мэдээлэл, хүний нөөцийн ил тод байдлыг хангаж сул орон тооны мэдээлэл, санал хүсэлт, өргөдөл гомдол хүлээн авах албан хаагчдийн овог нэр, холбоо барих утас, хаягийн мэдээлэл, албан хаагчдын мэдээллийг цахим хуудсандаа шинэчилж оруулан хэрэглэгчийн үнэлгээний санал авах нэмэлт цэсийг байршуулсан. Цахим хуудасны төрийн үйлчилгээ хэсэгт ургамлын гарал үүслийн бүртгэл, жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчээр бүртгүүлэх, арьс, ноос ноолуурын урамшууллын бүртгэлийн 4 мэдээлэл бэлтгэн оруулан нийт 4 арга хэмжээний хүрээнд иргэд,	100%

						хуулийн этгээдэд зориулсан зардал, мэдээллийг нийгмийн сүлжээний хуудас, байгууллагын цахим хуудсанд байршуулсан.	
Гурав. Хуулиар тусгайлан олгосон чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилт, арга хэмжээ							
3.1.	Албан даалгаврын хэрэгжилтийг зохион байгуулах	-	хэрэгжилтийн хувь	-	90	Мал аж ахуйн салбарын 2022-2023 оны өвөлжилтийн бэлтгэл хангах зарим арга хэмжээний тухай Засгийн газрын 277-р тогтоол, МУ-ын Ерөнхий сайдын 09, Аймгийн Засаг даргын 01 тоот албан даалгаврыг сумдад хүргүүлэн хэрэгжилтийг ханган ажилласан. Аймгийн хэмжээнд өвөлжилтийн бэлтгэл ажил 81,5 хувьтай байна.	90%
3.1.1	ХХААХҮ-ийн сайд, Аймгийн Засаг даргаас гаргасан албан даалгаврын хэрэгжилтийг зохион байгуулах.	-	хэрэгжилтийн хувь	-	90	Мал аж ахуйн салбарын 2022-2023 оны өвөлжилтийн бэлтгэл хангах зарим арга хэмжээний тухай Засгийн газрын 277-р тогтоол, МУ-ын Ерөнхий сайдын 09, Аймгийн Засаг даргын 01 тоот албан даалгаврыг сумдад хүргүүлэн хэрэгжилтийг ханган ажилласан. Аймгийн хэмжээнд өвөлжилтийн бэлтгэл ажил 81,5 хувьтай байна.	90%
Дөрөв. Хуулиар олгосон нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилт, арга хэмжээ							
4.1.	Төрийн захиргааны болон хүний нөөцийн удирдлагын манлайллаар хангах, шилэн данс, албан хэрэг хөтлөлтийн эрх зүйн актын хэрэгжилтийг хангаж ажиллах.	-	Хэрэгжилтийн хувь	-	100	Шилэн дансанд сар бүр, улирал бүр, жилийн санхүүтэй холбоотой мэдээллийг бүрэн оруулж ирсэн. 2021 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын зөвлөмж, албан шаардлагын дагуу төлөвлөгөө гарган хэрэгжилтийн тайланг байршуулсан. Мөн албан бичгээр ХХААХҮЯ-ны ХШҮДАГ-т 2022 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрийн 133 дугаартай албан бичгээр хүргүүлсэн. Тус байгууллагад ирсэн албан бичгийг хяналтад авч холбогдох журмын дагуу бүртгэл хяналтын карт хөтөлж шийдвэрлүүлсэн. Үүнд: Аймгийн Засаг даргын захирамж-10, ирсэн албан бичиг-353. Үүнээс: Хариутай бичиг нийт-97 ирснийг Хариутай бичиг дотор: Мал үржлийн алба-19 шийдвэрлэсэн-19 Захиргаа удирдлагын алба-46 шийдвэрлэсэн-46 Үйлдвэрлэл, худалдаа үйлчлэгээний алба-32 шийдвэрлэсэн-32 ирснийг бүртгэж, бүртгэл хяналтын карт хөтлөн, хэрэгжилтийг ханган	100%

						хариутай албан бичгийг хугацаанд нь шийдвэрлүүлсэн. Хугацаа хэтэрсэн албан бичиг байхгүй болно. 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар тус байгууллагад нийтдээ 16 иргэдээс өргөдөл, гомдол ирснийг бүртгэн хүлээн авч шийдвэрлэсэн байна. Үүнд: Ажлаас чөлөөлөх тухай өргөдөл-3,ажилд орох тухай өргөдөл-9, хүүхэд асрах чөлөө олгох тухай-2, тусламж хүсэх тухай-1, төрийн алба хаасан хугацааны нэмэгдэл олгох тухай хүсэлт-1.	
4.1.1	Ажилтан албан хаагчдыг тасралтгүй сургаж мэргэшүүлэх ажлыг зохион байгуулах	-	Сургалтын тоо	17	20	Удирдлагын академиас зохион байгуулсан Монгол улсын хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, хэрэгжилт үнэлгээ, Алсын хараа-2050 сэдэвт богино хугацааны 60 цагийн зайн сургалтанд нийт 10 албан хаагч, мэргэшүүлэх дунд хугацааны сургалтад төрийн захиргааны 2, төрийн үйлчилгээний 1 албан хаагчийг хамруулж, 2 албан хаагчийн сургалтын төлбөрийг байгууллагаас шийдвэрлэж мэдлэг, мэргэшлээ дээшлүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлж өгсөн. Байгууллагын төрийн албан хаагчийн сургалтын хөтөлбөрийг үйл ажиллагааны онцлог, боловсон хүчний, санхүүгийн болон бусад нөөцөд тохируулан боловсруулж Хүнс, хөдөө аж ахуйн газрын даргын 2019 оны А/33 дугаар тушаалаар баталж хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна. Жилийн эцсийн байдлаар ХХААХҮЯ-наас зохион байгуулагдсан Мал аж ахуй, Газар тариалан, хүнсний худалдааны чиглээр нийт 11 удаа танхимын, 12 удаагийн цахим сургалтад 14 албан хаагч, Төрийн албаны зөвлөлөөс зохион байгуулагдсан нийт 48 удаагийн цахим сургалтад давхардсан тоогоор 161 албан хаагч хамрагдсан.	100%
4.1.2	Төрийн албан хаагчдыг Авлигаас урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх ажлыг зохион байгуулах	-	Соён гэгээрүүлэх ажлын тоо	3	3	Байгууллагын авлигаас урьдчилан сэргийлэх ажлын төлөвлөгөөг 8 зорилтын хүрээнд 17 арга хэмжээг төлөвлөн баталж хэрэгжилт 92%-тай хангагдсан. Байгууллагын do.mofa.gov.mn веб хуудсаар дамжуулан Авлигын тухай ойлголт, авлигаас урьдчилан сэргийлэх, авлигыг мэдээлэх талаар зөвлөмж мэдээллийг ил тод	90%

						байршуулсан. ХХААХҮЯ, АТГ, BEST хөтөлбөртэй хамтран зохион байгуулсан 3 удаагийн онлайн сургалтад төрийн захиргааны болон төрийн үйлчилгээний давхардсан тоогоор нийт 28 албан хаагч хамрагдаж авлига, ашиг сонирхлын зөрчлийн талаарх мэдээллийг авсан.	
4.1.3	“Төрийн албан хаагчдын ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх”	-	Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хувь	100%	100%	Байгууллагын албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд төсвийн нөөц боломжид тулгуурлан албан хаагчдын унаа, хоолны хөнгөлөлтийг зохих хувиар нэмэгдүүлж баяр наадмыг тохиолдуулан туслах аж ахуйн малаас 14 толгой малыг албан хаагчдад хөнгөлөлттэй үнээр олгосон. Албан хаагчдын эрүүл мэнд, хөдөлгөөний дутагдлаас урьдчилан сэргийлэхэд анхаарч долоо хоног бүр хамт олноороо заал авч, байгууллагын 15 албан хаагчийг “Эрт илрүүлэх үзлэг” шинжилгээнд хамруулсан. Албан хаагчдын ажиллах нөхцөл тоног төхөөрөмжийг сайжруулахад анхаарч 5 албан хаагчийн компьютерийг шинэчилж, ажлын 3 өрөөнд аж ахуйн аргаар засвар, тохижилтыг хийсэн. Байгууллагын 9 ахмадад 796,500 төгрөгийн хүндэтгэл, 1 ахмадад 100,000 төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн.	100%
4.1.4	Шилэн дансны хуулийг хэрэгжүүлж мэдээллийг тухай бүрт оруулах	-	Үнэн зөв хугацаанд нь оруулсан мэдээллийн тоо	151	151	2022 онд санхүүгийн үйл ажиллагаандаа төсвийн хэмнэлтийн хууль болон бусад холбогдолтой хууль тогтоомж, дүрэм журам стандартыг мөрдлөгө болгон төсөв зардлыг хөтөлбөр, арга хэмжээ, ангилал зориулалтын дагуу зарцуулж санхүүгийн зөрчил дутагдалгүй ажилласан. 2021 оны санхүүгийн гүйцэтгэлийн аудитаар 1 зөвлөмж, 1 албан шаардлага гарсны дагуу хяналтанд авч төлөвлөгөө гарган холбогдох байгууллагад бичиг баримтыг бүрдүүлэн хүргүүлж зөрчил дутагдлыг 100 хувь арилгаж ирсэн. Шилэн дансны тухай хууль, холбогдох журмын хэрэгжилтийг ханган shilendans.gov.mn	100%

						цахим хуудсанд сар бүр санхүүтэй холбоотой мэдээллийг бүрэн зөв тайлагнаж хэвшсэн. Улирал бүр шилэн дансны тайлан, нэгтгэлийг батлагдсан маягтын дагуу бөглөн ХХААХҮЯ-ны Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ дотоод аудитын газарт хугацаанд нь хүргүүлэн ажилласан	
4.1.5	Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн эрх зүйн актын хэрэгжилтийг ханган ажиллах	-	Дүрэм, заавар, стандартын хэрэгжилтийн хувь	100%	100%	Тус байгууллагад ирсэн албан бичгийг хяналтад авч холбогдох журмын дагуу бүртгэл хяналтын карт хөтөлж шийдвэрлүүлсэн. Үүнд: Аймгийн Засаг даргын захирамж-10, ирсэн албан бичиг-353. Үүнээс: Хариутай бичиг нийт-97 ирснийг Хариутай бичиг дотор: Мал үржлийн алба-19 шийдвэрлэсэн-19 Захиргаа удирдлагын алба-46 шийдвэрлэсэн-46 Үйлдвэрлэл, худалдаа үйлчлэгээний алба-32 шийдвэрлэсэн-32 ирснийг бүртгэж, бүртгэл хяналтын карт хөтлөн, хэрэгжилтийг ханган хариутай албан бичгийг хугацаанд нь шийдвэрлүүлсэн. Хугацаа хэтэрсэн албан бичиг байхгүй болно. 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар тус байгууллагад нийтдээ 16 иргэдээс өргөдөл, гомдол ирснийг бүртгэн хүлээн авч шийдвэрлэсэн байна. Үүнд: Ажлаас чөлөөлөх тухай өргөдөл-3,ажилд орох тухай өргөдөл-9, хүүхэд асрах чөлөө олгох тухай-2, тусламж хүсэх тухай-1, төрийн алба хаасан хугацааны нэмэгдэл олгох тухай хүсэлт-1	100%
ХЭРЭГЖИЛТИЙН ДУНДАЖ ХУВЬ							98.8 %